provincie limburg

Provinciale Staten

Clustercode RMT
Ons kenmerk DOC-00557022
Uw kenmerk
Bijlage(n)

Maastricht 24 oktober 2023
Verzonden 27 oktober 2023

Onderwerp
Beantwoording schriftelijke vragen inzake toename aantal Parkinsonpatiënten

Van het lid : mevrouw M.G.J.A.C. Absil en mevrouw H.A. van der Pol
Fractie : CDA en BBB
Inzake : toename aantal Parkinsonpatiënten

Vraag 1.
Heeft u kennisgenomen van het feit dat landelijk een toename in het aantal Parkinsonpatiënten te constateren is zoals het artikel meldt?

Antwoord.
Ja. Wij hebben kennisgenomen van het artikel in De Limburger d.d. 21 september 2023 en de onderliggende publicatie 'Risicofactoren voor de ziekte van Parkinson' welk verschenen is in het Nederlandse Tijdschrift voor Geneeskunde op 8 september 2023 jl. In beide artikelen wordt gesproken over een toename van het aantal Parkinsonpatiënten in Nederland.

Vraag 2.
Kan het College aangeven of deze cijfers kloppen, en ook of er al zicht is op cijfers specifiek in Limburg? Kunt u deze gegevens duiden in relatie tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen?

Antwoord.
Nee. De in de publicatie gepresenteerde gegevens zien op de prevalentie van de ziekte van Parkinson in Nederland in de periode 2010-2021. Velen maken zich zorgen over de mogelijke effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Deze signalen zijn ons bekend. Ons is niet bekend of de gepresenteerde cijfers specifiek voor Limburg beschikbaar zijn. Het verifiëren van de betreffende cijfers en het duiden van de gegevens in relatie tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is de rol en

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

bevoegdheid van het Rijk. Een nadere duiding van rollen en bevoegdheden is nader beschreven in de beantwoording van vraag 4.

Vraag 3.
Zo nee, welke mogelijkheden zijn er om deze gegevens inzake de situatie in Limburg te verkrijgen?

Antwoord.
Enige nadere informatie is beschikbaar via https://www.vzinfo.nl/ziekte-van-parkinson/regionaal.
Het Ministerie van LNV heeft het RIVM opdracht gegeven om zo spoedig mogelijk een lange termijn studie te starten naar de mogelijke gezondheidseffecten van de blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen van agrariërs en omwonenden. In dit onderzoek wordt de mogelijke relatie tussen de blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen en de ziekte van Parkinson verder onderzocht.

Vraag 4.
Kunt u aangeven of, en zo ja welk instrumentarium de Provincie heeft om te acteren in het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen? En op welke wijze volksgezondheid hierbij wordt getoetst c.q. wordt geborgd?

Antwoord.
De volksgezondheid wordt op volgende wijze getoetst c.q. geborgd. De beslissingsbevoegdheid over de goedkeuring van werkzame stoffen is op het niveau van de Europese Unie belegd bij de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA). De beslissingsbevoegdheid over toelating van gewasbeschermingsmiddelen op het niveau van de lidstaten. In Nederland is dit het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Het Ctgb beoordeelt volgens het Europees geharmoniseerd toetsingskader of het middel veilig is voor mens, dier en milieu.
Het is de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) die controleert of bedrijven uitsluitend toegelaten gewasbeschermingsmiddelen gebruiken en of ze deze middelen op de juiste wijze toepassen. De NVWA ziet ook toe op de naleving van de keuringsplicht van toedieningsapparatuur voor gewasbeschermingsmiddelen.

Als Provincie hebben wij geen taak op grond van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden.
De Provincie heeft op basis van de Wet natuurbescherming, de Wet milieubeheer (bescherming waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden) en het beleidskader ‘Koers naar de Toekomst, het investeringsbeleid voor de Limburgse landbouw- en agrifoodsector 2020-2023’ beperkte mogelijkheden voor sturing op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De mogelijkheden richten zich met name op de verbetering van de bodem- en (grond)waterkwaliteit en hebben daarmee een indirect effect op de volksgezondheid.
Wij vinden het essentieel om bij de beantwoording van deze schriftelijke vragen over een dergelijke complex dossier wat dieper op in te gaan op de maatregelen die op provinciaal niveau wèl mogelijk zijn.

Voor Natura-2000-beheerplannen die zijn vastgesteld ná november 2021 geldt een vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Op basis van jurisprudentie kunnen we Natura-2000-beheerplannen die vastgesteld zijn vóór november 2021 wanneer deze worden geactualiseerd, niet meer vrijstellen van vergunningplicht voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. In deze

laatstgenoemde plannen is het huidige gebruik van gewasbeschermingsmiddelen momenteel onder voorwaarden vrijgesteld van de vergunningplicht op grond van de Wnb.
Daar waar het landbouwperceel grenst aan het Natura 2000-gebied of gelegen is in een Natura 2000-gebied dient op basis van de vrijstelling een spuitvrije zone te worden aangehouden, om afspoelen of verwaaien van gewasbeschermingsmiddelen in het Natura-2000 gebied te voorkomen.

In de huidige Omgevingsverordening Limburg 2014 zijn waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden aangewezen ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening. In deze gebieden is het voorhanden hebben, vervoeren en gebruiken van gewasbeschermingsmiddelen die in grondwaterbeschermingsgebieden zijn toegelaten ingevolge de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden toegestaan. Het Ctgb beoordeelt gewasbeschermingsmiddelen of, en zo ja onder welke voorwaarden het middel kan worden toegelaten in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden. Gelet hierop is in de Omgevingsverordening geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden strengere eisen te stellen dan reeds nationaal bepaald voor deze gebieden.

De concentraties van gewasbeschermingsmiddelen in grond- en oppervlaktewaterlichamen moeten in 2027 voldoen aan wettelijke normen uit de Kaderrichtlijn water. Wij achten dit primair een rijksverantwoordelijkheid. Ook in het Nationaal Programma Landelijk Gebied houdt het Rijk deze opgave aan zichzelf. Wel kunnen de maatregelen die in het kader van het Limburgs Programma Landelijk Gebied worden ontworpen, als neveneffect hebben dat de emissies van gewasbeschermingsmiddelen verminderen.

Het instellen van spuitzones/spuitcirkels waarmee een minimale afstand wordt gecreëerd tussen het landbouwperceel waar gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast en gevoelige functies zoals woonbebouwing, is primair een taak voor de gemeenten. Deze kunnen afstandsnormen opnemen in de bestemmingsplannen. Op basis van de huidige Wet ruimtelijke ordening is het in principe mogelijk om in de Omgevingsverordening voor nieuwe situaties of instructieregels op te nemen ten aanzien van gemeentelijke bestemmingsplannen over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. In de praktijk gaat het dan om het opnemen van afstandsnormen ten aanzien van woonbebouwing. In de bestaande situaties heeft men te maken met het feit dat bestaand rechtmatig gebruik dat afwijkt van het plan, mag worden voortgezet. De Omgevingswet gaat ook de mogelijkheid bieden voor het Rijk of voor de provincies om instructieregels in de richting van gemeenten te stellen, ook voor bestaande situaties. Bij verdergaande (instructie)regels over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen moet uiteraard wel door onderzoek onderbouwd worden dat zij het beoogde effect hebben[1]. Onder de Omgevingswet is de ordening van de fysieke leefomgeving nog sterker een taak voor de gemeenten dan onder de huidige Wet ruimtelijke ordening en ligt het opnemen van gebruiksnormen in het gemeentelijke omgevingsplan veel meer in de rede dan het stellen van regels in de provinciale omgevingsverordening.

Op basis van het beleidskader ‘Koers naar de Toekomst, het investeringsbeleid voor de Limburgse landbouw- en agrifoodsector 2020-2023’ wordt met de investeringslijn ‘circulair produceren’ ingezet op de

[1] https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-27858-523.html

concepten van biologische- en natuurinclusieve landbouw. Het principe van beide concepten is dat er binnen de agrarische bedrijfsvoering wordt ingezet op het versterken van de aandacht voor ecologisch evenwicht en daarmee het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen wordt beperkt. Via het in 2022 door ons vastgestelde Uitvoeringsprogramma Natuurinclusieve Landbouw Limburg kan bijvoorbeeld de omschakeling naar biologische landbouw en het werken aan een gezonde bodem ondersteund worden. Ook met stimulering van innovaties in de land- en tuinbouw gericht op precisielandbouw, slimme veredelingstechnieken en nieuwe teelt(technieken en –systemen) wordt gestuurd op vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Een concrete maatregel is dat bij het beheer van de provinciale wegen ruim 25 jaar geen chemische gewasbeschermingsmiddelen meer gebruikt worden, met uitzondering van de preventieve bestrijding van de eikenprocessierups middels een niet-chemisch bacteriepreparaat.

Wij hebben -op basis van de Uitvoeringsnota Pacht 2022- een meer specifieke, locatie gebonden aanpak gekozen, waarbij op gronden gelegen binnen het Natuurnetwerk Limburg (in de huidige Omgevingsverordening ‘Goudgroene natuurzone’ genoemd) het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen in zijn algemeenheid wordt verboden. Voor wat betreft de lopende overeenkomsten is het juridisch niet mogelijk om tussentijds de condities en voorwaarden in de pachtovereenkomst te wijzigen en beperkingen aangaande het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in zijn algemeenheid op te nemen.

Gelet op de wetenschappelijke en maatschappelijke zorgen en het onmiskenbare (landelijke, politieke) signaal ten aanzien van (de toelating van) gewasbeschermingsmiddelen en specifiek glyfosaat blijven we dit dossier volgen.

Vraag 5.
Kan het College ons informeren of, en zo ja, welke maatregelen hier mogelijk zijn dan wel al genomen zijn?

Antwoord.
Zie de beantwoording op vraag 4.

Gedeputeerde staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Aan het college van Gedeputeerde Staten

van de Provincie Limburg

Postbus 5700

6202 MA Maastricht

Maastricht, 25 september 2023

Betreft: Schriftelijke vragen inzake toename aantal Parkinsonpatiënten

Geacht College,

In een recent artikel in De Limburger (21 september 2023) wordt gesproken over een toename van het aantal Parkinsonpatiënten. De mogelijke rol van gewasbeschermingsmiddelen wordt hierin beschreven en als mogelijke verklaring genoemd voor het feit dat er concentraties van Parkinson patiënten geconstateerd zijn in de nabijheid van landbouwgrond.

Naar aanleiding van dit artikel stellen wij de volgende vragen:

1. Heeft u kennisgenomen van het feit dat landelijk een toename in het aantal Parkinsonpatiënten te constateren is zoals het artikel meldt?

2. Kan het College aangeven of deze cijfers kloppen, en ook of er al zicht is op cijfers specifiek in Limburg? Kunt u deze gegevens duiden in relatie tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen?

3. Zo nee, welke mogelijkheden zijn er om deze gegevens inzake de situatie in Limburg te verkrijgen?

.

4. Kunt u aangeven of, en zo ja welk instrumentarium de Provincie heeft om te acteren in het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen? En op welke wijze volksgezondheid hierbij wordt getoetst c.q. wordt geborgd?

5. Kan het College ons informeren of, en zo ja, welke maatregelen hier mogelijk zijn dan wel al genomen zijn?

Wij zien de antwoorden op bovenstaande vragen graag binnen de daarvoor gestelde termijn tegemoet.

Namens de fracties,

Marlou Absil — Statenlid CDA

Heidi van der Pol — Statenlid BBB